

NORGES HØYESTERETT

Den 9. mai 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Høgetveit Berg og Sæther i

HR-2025-848-U, (sak nr. 25-057466STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Øyvind Bergøy Pedersen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom i sak om kroppskrenkelser og trusler.
- (2) A ble 5. februar 2024 tiltalt for tre kroppskrenkelser (tiltalen post I), for å ha fremsatt trussel (post II) og brudd på besøksforbud (post III). Han ble i tillegg tiltalt for oppbevaring av fem gram kokain (post IV) og oppbevaring av riflepatroner uten tillatelse av politiet (post V). Tiltalebeslutningen er gjengitt i lagmannsrettens dom side 2.
- (3) Grunnlaget for post I om kroppskrenkelse, jf. straffeloven § 271, lyder slik:
 - «a) I februar 2023, i Xvei 00 i Drøbak eller annet sted i Norge, slo han B i ansiktet.
 - b) Lørdag 1. april 2023, i Xvei 00 i Drøbak, tok han et kvelertak på B.
 - c) Søndag 9. juli 2023, i Yveien 1 i Drøbak, sparket han til B i kne samt spyttet på henne.»
- (4) Grunnlaget for post II om trussel, jf. straffeloven § 263, er dette:

«Fredag 1. desember 2023, kl 0753 i Z 00 i Frogn kommune, ringte han til B og uttalte ved flere anledninger i samtalen at han skulle komme opp til henne og drepe henne.»
- (5) Follo og Nordre Østfold tingrett avsa 22. mai 2024 dom hvor A ble frifunnet for tiltalen post I og II. Han ble dømt etter de andre tiltalepostene til betinget fengsel i 16 dager med en prøvetid på to år. Ved eventuell soning skulle fengselsstraffen anses utholdt ved varetekt. A ble også dømt til å betale oppreisningserstatning til fornærmede med 20 000 kroner.

- (6) Påtalemyndigheten anket til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalen post I og II og ble henvist til ankeforhandling. B begjærte ny behandling av kravet om oppreisningserstatning. Begjæringen ble tatt til følge.
- (7) Eidsivating lagmannsrett avsa 21. februar 2025 dom der A ble dømt etter tiltalen til fengsel i 120 dager. Det ble gjort fradrag på 31 dager for utholdt varetekt. Oppreisningserstatningen ble økt til 40 000 kroner.
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Det er også begjært ny behandling av det sivile kravet. Det er anført at lagmannsrettens bevisvurdering i for stor grad bygger på hvordan fornærmede fremsto. Avgjørelsen er videre mangelfullt begrunnet, idet bevisene som støtter tiltaltes forklaring, ikke er kommentert. Straffen er for streng, særlig fordi handlingene ikke var uprovoserte. Påstanden er at tiltalte frifinnes.
- (9) *Påtalemyndigheten* gjør gjeldende at anken reelt sett gjelder lagmannsrettens bevisbedømmelse under skyldspørsmålet. Det er ikke begått lovanvendelses- eller saksbehandlingsfeil. Anken kan klart ikke føre frem.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten for tiltalepost I og II. Han har derfor ankerett til Høyesterett. Dette innebærer at anken kan nektes fremmet bare dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Beslutningen om å nekte anken fremmet skal i så fall begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (11) Anken over *lovanvendelsen* er begrunnet med at lagmannsrettens bevisvurdering i for stor grad bygger på hvordan fornærmede fremstår. Det er vist til HR-2025-458-A, som gir veiledning om hva det kan legges vekt på ved en troverdighetsvurdering.
- (12) Høyesterett uttaler i avsnitt 35, 36 og 38 blant annet følgende:

«For det første: Troverdighetsvurderinger foretas ikke isolert, men inngår som del av skyldvurderingen, der det strenge strafferettslige beviskravet gjelder. Vurderingstemaet er derfor ikke hvem retten tror på eller fester størst lit til. For at retten skal kunne konkludere med straffeskyld, må fornærmedes forklaring ikke etterlate noen rimelig tvil om at tiltalte er skyldig.

For det andre: Vitnepsykologisk forskning viser at ytre faktorer ved en person, slik som fremtoning, kroppsspråk og måte å snakke på, gir et usikkert grunnlag for å bedømme om en forklaring er sannferdig. Det er derfor grunn til å vise forsiktighet med å trekke inn slike faktorer i troverdighetsvurderingen. Det sentrale i troverdighetsvurderingen bør være innholdet i forklaringen, og ikke det inntrykket den som forklarer seg, gir i retten.

Jeg vil for det tredje understreke at fornærmedes forklaring, så langt det er mulig, må etterprøves ved at retten sammenholder den med andre bevis som kan være egnet til å svekke eller styrke den. Forklaringen vil sjelden stå alene, heller ikke i «ord mot ord»-saker. Den vil nær sagt alltid suppleres av annen bevisførsel, for eksempel knyttet til omstendigheter i tidsrommet før og etter hendelsen, selv om det ikke foreligger andre bevis om selve overgrepssituasjonen. Dette var også tilfelle i Rt-2011-641, der lagmannsrettens dom ble opphevet fordi det ikke gikk frem av domsgrunnene at fornærmedes forklaring var blitt vurdert opp mot et annet sentralt bevis.»

- (13) Dette må sammenholdes med lagmannsrettens bevisvurdering i saken her, som er begrunnet på denne måten:

«Lagmannsretten er ikke i tvil om at tiltalte har forholdt seg slik det fremgår av tiltalens post I, a, b, c og II. Lagmannsretten har lagt avgjørende vekt på fornærmedes forklaring, som fremstod som troverdig og nyansert. Lagmannsretten kan heller ikke se at fornærmede skulle ha en grunn til å rette uriktige anklager mot tiltalte. Hun bryr seg fortsatt om tiltalte og hun omtaler ham også i positive vendinger. Fornærmede har også valgt å forklare seg om forhold som ikke er udelt positivt for henne. Hun er videre opptatt av at tiltalte skal være til stede i datterens liv, og beskriver samværene mellom tiltalte og datteren som gode. Forklaringen til fornærmede støttes dessuten av flere forhold.

Bilder tatt etter hendelsen i post I a, viser at fornærmede var rød og hoven på venstre side av ansiktet, noe som er forenlig med at hun har fått et slag i ansiktet. Ettersom fornærmede er hoven over venstre øye, ser lagmannsretten bort ifra at rødheten skyldes «kontaktallergi», slik tiltalte hevdet.»

- (14) For tiltalen post I om kroppskrenkelser viser lagmannsretten videre til bilder av fornærmedes hals som underbygger at det er tatt kvelertak, til jord på gulvet som støtter forklaringen om at tiltalte kastet en plante etter henne, og at hun på krisesenter fortalte om vold og trusler. For post II om trusler viser lagmannsretten også til at fornærmede gjenkjente tiltaltes stemme da trusselen ble fremsatt og utvekslet tidsnære tekstmeldinger med en tredjeperson om dette.
- (15) Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsrettens tilnærming bryter med føringene i HR-2025-458-A. Troverdighetsvurderingen er ikke foretatt isolert, men inngår i en bredere vurdering der innholdet i forklaringen vurderes opp mot andre sentrale bevis. Fornærmedes ytre fremtoning, som det bør utvises varsomhet med å trekke slutninger fra, fremheves ikke. Det er ut fra dette klart at anken over lovanvendelsen som styrer bevisvurderingen ikke vil føre frem. Selve bevisvurderingen under skyldspørsmålet kan Høyesterett som kjent ikke prøve.
- (16) Anken over *saksbehandlingen* bygger på at lagmannsrettens avgjørelse er mangelfullt begrunnet, idet bevisene som støtter tiltaltes forklaring, ikke er kommentert.
- (17) Ifølge straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering. Det må redegjøres for de sentrale punktene i bevisvurderingen, og kort angis hva som har vært avgjørende, jf. blant annet HR-2023-1760-U avsnitt 24. Ankeutvalget viser også til HR-2023-1986-U avsnitt 12, der det heter at:

«Når de tiltalte er frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten, som i dette tilfellet, må det dessuten gjøres nærmere rede for bevisvurderingen på de punktene hvor lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten. Samtidig leder ikke enhver mangel ved begrunnelsen til opphevelse; først når sentrale punkter i bevisvurderingen blir stående uforklart må det bli resultatet [...].»

- (18) Det kreves ikke at alle anførsler drøftes i detalj, jf. HR-2023-2417-U avsnitt 16.
- (19) Lagmannsretten har gjort rede for de sentrale punktene i bevisvurderingen, og ikke noe av betydning står uforklart. Kjernespørsmålet er om fornærmede kan ha forklart seg bevisst uriktig, noe tingretten ikke utelukket. Lagmannsretten kunne derimot ikke se at fornærmede hadde grunn til å rette uriktige anklager mot tiltalte, og det er gitt en tilstrekkelig begrunnelse for hvorfor den bedømte dette annerledes enn tingretten.

- (20) For anken over *straffutmålingen* tar ankeutvalget utgangspunkt i at lagmannsretten har utmålt en samlet straff på fengsel i 120 dager som omfatter tiltalepostene om tre kroppskrenkelser og trussel. Vurderingen etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum knytter seg derfor til lagmannsrettens samlede reaksjonsfastsettelse, jf. HR-2024-78-U avsnitt 16 med videre henvisninger. Straffeprosessloven § 344 får anvendelse ved vurderingen av om anken kan nektes fremmet. Dette innebærer at anken over straffutmålingen bare kan nektes fremmet dersom det er klart at det ikke er noe åpenbart misforhold mellom utmålt straff og de straffbare handlingene.
- (21) Den ankende part har særlig anført at HR-2018-112-A, som lagmannsretten har vist til, er så ulik saken her at avgjørelsen gir lite veiledning ved straffutmålingen. Det er særlig pekt på at voldsutøvelsen i saken her i noen grad var provosert.
- (22) Etter ankeutvalgets syn gir 2018-avgjørelsen veiledning. Den saken, der utgangspunktet var fengsel i 120 dager, gjaldt blant annet to kroppskrenkelser, hvorav én grov. Samtidig er det straffeskjerpende momenter i saken her som ikke gjenfinnes i 2018-avgjørelsen, blant annet at tiltalte tok kvelertak på fornærmede og at volden fant sted i hennes hjem. I saken her inngår straff for trussel og brudd på besøksforbud, i tillegg til mindre alvorlige forhold som virker straffeskjerpende. Den tiltalte er tidligere dømt for grov kroppsskade.
- (23) Ut fra det faktum som lagmannsretten legger til grunn, har ikke uoverensstemmelsene i forkant av voldsutøvelsen noen særlig betydning for straffutmålingen. Straffskjerpingsprinsippet i straffeloven § 79 er iaktatt. Ankeutvalget ser det samlet sett som klart at det ikke er noe åpenbart misforhold mellom utmålt straff og de straffbare handlingene.
- (24) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (25) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av sivile krav, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.

S L U T N I N G

Anken over straffedommen nektes fremmet.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)